

kommunale Selvstyre; men det ærede Medlem dvælede ikke saa stærkt ved, at der paa et bestemt, væsentligt Punkt i Lovforslaget var sket en meget betydelig Indskrænkning i det kommunale Selvstyre, nemlig med Hensyn til Læreres Afskedigelse uden Ansøgning. Det ærede Medlem udtalte sig saaledes, at Afskedigelsen var løftet bort fra § 8. Ja, det kan man godt sige, for den Paragraf skal jo efter Lovforslaget ophæves, den skal ikke eksistere mere, saa alting maa jo løftes bort derfra. Men hvor er det løftet hen? Det er løftet over i Ministeriet, over til den højtærede Minister. Nu er Forholdet det, at den væsentligste Afgørelse ligger ude i Befolkningen, ligger i det stedlige Styre; men denne Afgørelse i denne Sag vil efter Forslaget komme til at ligge i Ministeriet, hos Ministeren, og jeg kan ikke se andet end, at det er en meget betydelig Indskrænkning af det kommunale Selvstyre.

Det ærede Medlem udtalte, at man gav med den ene Haand og tog med den anden, og det ærede Medlem citerede noget i saa Henseende af en anden Mand. Det kan der være noget om, men det kan da have sin Interesse at se efter, hvad det er for en Ret, man kommer af med, og hvad det er for en Ret, man faar; thi hvis man faar betydeligt mindre, end man kommer af med, gør man fra Befolkningens Side en daarlig Handel. Det kan jeg have Lyst til at se et Øjeblik paa. Jeg skal ellers ikke komme meget ind paa denne omstridte Paragraf. Jeg maa sige, at jeg tror, at Striden om den ikke er saa stærk, som den har været. Jeg tror, den er stærkt paa Retur, og jeg tror ikke, man skal røre for meget derved, for deraf bliver Sagen sikkert ikke bedre.

Man har i denne Forbindelse ofte talt om en Appellinstans. Det vil jo ikke sige, at man vil tage Retten bort fra Befolkningen, fra den almindelige Valgret, men det vil sige, at man paa visse Punkter har gjort Forsøg paa at lægge Forholdet over paa et noget bredere Grundlag, men dog lade de blive paa den almindelige Valgrets Grundlag. Det ærede Medlem Hr. H. P. Hansen, som jeg har haft den Glæde at samarbejde med i 4 Aar i den store Skolekommission, har heller ikke været fremmed for en saadan Tanke. Men det forekom mig, at det ærede Medlem i Dag var saare vel tilfreds med, at der slet ikke mere er Tale om denne Paragraf eller om nogen Appellinstans, men det hele er lagt over til Ministeren. I den sønderjydske Skolelov, som blev vedtaget den 30. Juni 1920, og

som alle stemte for, findes en saadan Appellinstans. Altsaa, der findes en Form for en Appellinstans, som for den sønderjydske Skoles Vedkommende alle har givet Tilslutning. Venstre i Skolekommissionen forsøgte da ogsaa at løse Knuden og stillede et Forslag i saa Henseende, og fra det radikale Venstres Side blev der gjort lignende Forsøg. Jeg skal ikke komme dybt ind paa disse Forsøg. Det er muligt, at det kunde gribes an paa en fornuftigere Maade, det er ikke just Formen, det her kommer an paa. Men jeg beklager, at den højtærede Minister fuldstændig har set bort fra disse Forsøg, som er gjort fra forskellige Sider, paa at løse denne haarde Knude. I Stedet derfor har den højtærede Minister skaaret Knuden over. Men vi fra Venstres Side kan ikke være med til saadan uden videre at tage denne Ret, som Befolkningen nu har haft i en Aarrække, bort fra den.

Medens man med Hensyn til Afskedigelsen berører Befolkningen den Ret, den har haft, er man med Hensyn til Lærerkaldelsen gaaet den modsatte Vej, idet det i § 10 foreslaas, at Skolekommissionen skal indstille, men Kommunalbestyrelsen udøve Kaldsmyndigheden baade i By og paa Land. Det er altsaa det, man faar, og med Hensyn til Afskedigelsen giver man det, der tages bort. Spørgsmaalet bliver nu, hvad der er mest værd for Befolkningen og for Skolen. Det forekommer mig, at det Punkt, hvor man tager Retten bort, er et Punkt, hvor Befolkningen har gode Forudsætninger for at dømme. Hvis Stillingen i en Skolekreds er blevet saadan, at alt Samarbejde mellem Læreren og Befolkningen, mellem Skolen og Hjemmet, er umuliggjort, er det saaledes, at man gennem Aars Erfaringer kender Forholdene ud og ind. Men paa det Punkt, hvor Retten gives, ikke blot med Hensyn til Indstilling, men ogsaa Kaldelse af en Lærer, bevæger man sig ofte paa en ret usikker Grund. Man har jo ikke fra Kommunalbestyrelsens Side overmaade meget Kendskab til de Lærere, som søger. Man kan se deres Papirer, der kan bære Vidnesbyrd om deres Kudskskaber, men deres Personlighed og Lærerdygtighed ved man mange Gange, i alt Fald paa Landet, ikke meget om. En saadan Ansættelse er til Dels et Slumpeværk, man handler ved Ansættelsen ofte mere eller mindre i Blinde. Ganske vist har man set Manden, idet det i Almindelighed er saaledes, at de paagældende rejser rundt og præsenterer sig; men et saadant flygtigt Besøg siger jo ikke meget.

Altsaa, man tager en Ret væk paa et